

BRUOŽAI

Rašo V. G.

DAUG ISGARSINTA KETURIŲ DIDŽIŲJŲ SUEIGA.

"KOVA UŽ VOKIETIJĄ" BUS PRIEŠAKY VISKO.

NEATRODO KAD SOVIETAI SIEKTŲ TAIKOS.

SANDARA

LITHUANIAN

THE LEAGUE

NEWSPAPER

MIDWEST
INTER-LIBRARY
CENTER
CHICAGO

Published by the
Lithuanian National League
of America
Consisting of 100 Branches Located
in all Principal Cities of the
United States.

840 W. 33rd St., Chicago 8, Ill.
Phone YArds 7-4789

VOL. XLII

PENKTADIENIS, LIEPOS-JULY 15 D., 1955 M.

No. 28

Baltijos Kraštu Moterys Kolchozuose Dirba Kaip Vergės

Didžiūnai Ir Šimtai Patarėjų Bei Korespondentų Užplūkdė Genevą

Pasitarimų Vietą ir Dalyvius Saugos 1,500 Šveicarų Kareivių

Iš visų buvusių kada nors taikos konferencijų, dabartinė keturių didžiųjų sueiga bus pati slaptiausia ir atydžiausią saugoma. Kiekviena dalyvaujanti šalis turės savo sargybinius ir slaptus agentus.

Senieji Tautų Sąjungos rūmai Genevoje, kuriuose įvyks pasitarimai, tapo iširti nuo viršaus iki pagrindo, kad nebūtų slaptų "klausytojų" arba spregstamosios medžiagos. Panaši operacija atlikta ir kiekvienoje pastogėje, kur apistos didžiūnai arba jų patarėjai. Ne

gana to, šveicarų valdžia prisiuntė 1,500 kareivių, kurie atliks sargybinių pareigas.

Nors šis suvažiavimas vadinamas "keturių didžiųjų", vienas kiekvienas jų atsigabeno po 150-200 ekspertų, patarėjų, raštininkų ir pan. Jau vienas tas parodo, kad ši sueiga nebus vien nuomonių "pasikeitimas" tarpe keturių didžiųjų vadų.

Dar daugiau atvyks korespondentų iš įvairių kraštų. Ka ir kiek jie galės parašyti apie derybų eigą, patirsime už keletos dienų.

Iš visų buvusių kada nors taikos konferencijų, dabartinė keturių didžiųjų sueiga bus pati slaptiausia ir atydžiausią saugoma. Kiekviena dalyvaujanti šalis turės savo sargybinius ir slaptus agentus.

Senieji Tautų Sąjungos rūmai Genevoje, kuriuose įvyks pasitarimai, tapo iširti nuo viršaus iki pagrindo, kad nebūtų slaptų "klausytojų" arba spregstamosios medžiagos. Panaši operacija atlikta ir kiekvienoje pastogėje, kur apistos didžiūnai arba jų patarėjai. Ne

gana to, šveicarų valdžia prisiuntė 1,500 kareivių, kurie atliks sargybinių pareigas.

Nors šis suvažiavimas vadinamas "keturių didžiųjų", vienas kiekvienas jų atsigabeno po 150-200 ekspertų, patarėjų, raštininkų ir pan. Jau vienas tas parodo, kad ši sueiga nebus vien nuomonių "pasikeitimas" tarpe keturių didžiųjų vadų.

Dar daugiau atvyks korespondentų iš įvairių kraštų. Ka ir kiek jie galės parašyti apie derybų eigą, patirsime už keletos dienų.

Iš Lietuvos gaunamuose laiškuose nusiskundžiama, kad neišvaizduojamai lietingas pavasaris net iki birželio mėn. vidurio neleido pradėti sėjos ir sutrukdė kitus lauko darbus.

Ziemos metu visoje Lietuvoje, o ypač Suvalkijoje, siautė baisi gripo epidemija. Dėl medicinos pagalbos stokos, ypač tiems kolchozuose, išmirė daug žmonių. Siautėjęs gripas skaitlingiausiai auku turėjo vyresnio amžiaus žmonių tarpe.

Amerikos Lietuvių Taryba yra atlikusi viską, kas buvo jai galima, kad toje keturių konferencijoje būtų išskeltas ir Baltijos kraštų išlaisvinimo reikalas. Kaip žinome, tarybos atstovai, atsilankę ir valstijos departaments Washingtone, įteikė memorandumą, kuriame buvo pasmerktas neteisėtas Lietuvos, Latvijos ir Estijos užgrobinimas ir siaučiantis ten raudojantis terorizmas. Tame rašte buvo reikalaujama, kad Sovietai ištrauktų iš Baltijos kraštų savo kariuomenę ir slaptąją policiją.

ALT'o atstovams buvo užtikrinta, kad šie klausimai bus išskelti toje konferencijoje. Yra pagrindo manyti, jog prez. Eisenhower ir valstijos sekretorius Dulles tą padarys.

Mes neabejojame, jog Jungtinių Valstijų vyriausybė visomis išgalėmis cina ir gins pavergtą tautų išlaisvinimo principą. Neuzmirš jį išskelti to reikalo ir šioje konferencijoje, nepaisant kiek Sovietai tam nesiruošę.

Prez. Eisenhower yra ne sykį pareiškęs, jog taikos jis neviršys kitų šalių laisvę. Jei toje sueigoje nebus priimta prie galutinio susitarimo su Maskva, tai tas įvykis, greičiausiai dėl to, kad Jungtinės Valstijos nesutiko paaukoti rvy ir centro Europos sovietiskam imperiaлизmui.

Tai, arumtvnės už pavertutiu laisve tesis toliau iki toji vienokiu ar kitokiu būdu nebus laimėta.

galbos tiems, kurie pabėga į šią puse iš komunistų kontroliuojamų kraštų.

Kaip žinome, Kersten yra buvęs pirmininkas J. V. Kongreso paskirtos komisijos tyrinėti Baltijos šalių užgrobinimą. Vėliau to komiteto darbuotės sritis buvo praplėsta ir apėmė Sovietų agresijos pasireiškimus visame pasaulyje.

Iki šiam laikui Kersten dirbo Georgetown universitete, netoli Washingtono, tvarkydamas gausią medžiagą, kuria buvo surinkta jo vadovaujamas komitetas laike tyrinėjimų.

Ne gano to, Ch. J. Kersteno žinioje bus ir teikimas pa-

Aštuoniolikos metų Greta Patterson iš Batavija (N. Y.) priima gėles ir trofėja iš savo trenerio. Ji perplaukė Erie ežerą, pasiekdama Crystal Beach, Ont. Per 13 val. ir 3 min. ji nuplaukė 15 mylių.

Nauja Vokiečių Armija Bus Civilių Asmenų Priešiuroje

Ohio valst. gubernatorius Frank J. Lausche reikalauja įvesti griežta rodomy filmų cenzūra, nes daug seksualinių, kriminalinių paveikslų neigiamai veikia į jaunimą. Žinoma, politikieriai turi suversti ant ko nors kaltę už piktadarybių praplitimą, už ką jie patys dalinai atsakomingi.

Vakaru Vokietijos parlamentas skubinais užtvirtinti Adenauerio valdžios projektą atkurti vokiečių armiją. Tą nutarimą norima padaryti pirm negu susirinks Genevoje keturių didžiųjų konferencija.

Pradžioje numatyta pašaukti į karo tarnybą 6,000 užsirašiusių savanorių, kurie sudarys užuomazgą naujai kariuomenei. Paskiau bus suformuota ir 400,000 pėstininkų, 80,000 lakūnų ir 20,000 jūrininkų. Toji armija bus dalimi NATO karo pajėgų, kurioms vadovauja amerikietis generolas Alfred M. Gruenter.

Toji vokiečių armija savo išorine išvaizda bus labai panaši amerikiečių. Ginklai, uniforma ir tvarka bus nukopijuota iš amerikiečių. Vyriausiosios armijos priešiuoja pasilikti civilių asmenų šinioje. Tuo būdu manoma užbėgti už akių militarizmo įsigalėjimui.

Vokiečių parlamento žvgiai užgirti naujos armijos įkūrimą yra tik grvnas formalumas, nes amerikiečiai ir anglai daug anksčiau pradėjo ginkluoti ir lavinti karinius vokiečių dalinius.

Tai nėra prasikaltimas. Apeliacinis teismas Vienoje, Austrijos sostinėje, nusprendė, jog pabučiavimas moteries, kad ir be jos sutikimo, nėra prasikaltimas.

Paremdami savo nuosprendį, teisėjai pripažino, jog bučkis yra paprastas socialio gyvenimo reiškinys ir atlikimas jo, kad ir prievarta, gali būti paskaitytas tik mandagumo taisyklių sulaužymas.

Bedarbiai Nenusimena. Atlanta, Georgia valst., kaip reigūnai yra nustebe, kad bedarbiai ir socialinio apsidraudimo įstaiga pašalpos atsiimt, atelama apsiirengt maudymsi kostiumais ir panašiais vasariškais "netinkamais" drabužiais.

Skubinais Užgirti Armijos Formavimo Įstatymą. Vakarų Vokietijos parlamentas skubinais užtvirtinti Adenauerio valdžios projektą atkurti vokiečių armiją. Tą nutarimą norima padaryti pirm negu susirinks Genevoje keturių didžiųjų konferencija.

Pradžioje numatyta pašaukti į karo tarnybą 6,000 užsirašiusių savanorių, kurie sudarys užuomazgą naujai kariuomenei. Paskiau bus suformuota ir 400,000 pėstininkų, 80,000 lakūnų ir 20,000 jūrininkų. Toji armija bus dalimi NATO karo pajėgų, kurioms vadovauja amerikietis generolas Alfred M. Gruenter.

Toji vokiečių armija savo išorine išvaizda bus labai panaši amerikiečių. Ginklai, uniforma ir tvarka bus nukopijuota iš amerikiečių. Vyriausiosios armijos priešiuoja pasilikti civilių asmenų šinioje. Tuo būdu manoma užbėgti už akių militarizmo įsigalėjimui.

Vokiečių parlamento žvgiai užgirti naujos armijos įkūrimą yra tik grvnas formalumas, nes amerikiečiai ir anglai daug anksčiau pradėjo ginkluoti ir lavinti karinius vokiečių dalinius.

Tai nėra prasikaltimas. Apeliacinis teismas Vienoje, Austrijos sostinėje, nusprendė, jog pabučiavimas moteries, kad ir be jos sutikimo, nėra prasikaltimas.

Paremdami savo nuosprendį, teisėjai pripažino, jog bučkis yra paprastas socialio gyvenimo reiškinys ir atlikimas jo, kad ir prievarta, gali būti paskaitytas tik mandagumo taisyklių sulaužymas.

Bedarbiai Nenusimena. Atlanta, Georgia valst., kaip reigūnai yra nustebe, kad bedarbiai ir socialinio apsidraudimo įstaiga pašalpos atsiimt, atelama apsiirengt maudymsi kostiumais ir panašiais vasariškais "netinkamais" drabužiais.

Pranešimai iš Stockholmo Apie Tragiską Baltijos Kaimiečių Padėtį

Moterys Yra Priverstos Atlikti Vyriškus Darbus

Komunistiškoje Santvarkoje Atlyginimas Yra Menkas, Darbo Valandos Ilgos

Stockholm. — Gautos iš Estijos žinios rodo niūrų poveikslą, kaip rusų okupacijoje sunkiu darbu yra kankinamos moterys ir kaip darbai beširdžiai išnaudojami vakai.

Lygiai kaip ir kitos Pabaltijos šalys, Nepriklausomybės laikais Estija džiaugėsi laisve ir buvo pasiekusi įvairiose gyvenimo srityse pažangos ir gerbuvio. Rusų okupacija visai tai panaikino: laisvė buvo išplėsta, įvesti vergijos, neišvaizduojamo prievartavimo "komunistinio žemės rojaus" potvarkiai.

Moterys Privalo Dirbti Vyru Darbą

Siandien Estijoje moterys yra verčiamos fabrikuose, ūkiuose, anglių kasyklose, miškų kirtimo darbe, kelius betiesiant, dirbti tai, ką visuose civilizuoetuose kraštuose atlieka tik stiprūs vyrai. Moterys privalo įveikti lygiai tiek darbo, kiek ir vyrai. Atlyginimai yra labai menki ir iš to menko uždarbio dalį reikia "savanoriškai" atiduoti įvairioms valstybės "paškoloms". Darbas nesiribuoja aštuoniomis valandomis. Maitas yra menkas, gyventi tenka skurdžiuose butuose, turint tik mažą guoliui kampelį, poilsui ir miegui belieka labai mažai laiko.

Kolūkiuose moterys dirba

Neturi Jėgų Apdirbti Savo Darželio

Kolchozinkams yra leista savo reikalams turėti mažą darželį, kuriame jie turi teisę pasodinti bulvių ir daržovių. Bet dirbdami nuo saulės patekėjimo iki jos nusileidimo, kolchozų žemdirbiai neturi nei jėgų, nei laiko prasidėti su tuo mažu "nuosavu" žemės sklypeliu. Todėl ir tos privačios daržininkvės vausiai yra skurdūs ir menki, o svarbiausia, negausūs.

Po sunkaus laukuose darbo, moterys privalo lankyti "politinio švietimo" kursus ir taip pat "savanoriškai" dėtis prie kolchozinių "dainos ir šokių ansamblių", kur tenka mokytis rusiškų dainų ir šokių. Kolchozų moterys, lygiai su vyrais, turi taisyti kelius, skaldyti akmenis, ir "puoiti" kolchozus, t. y. statyti pastatus rusams komunistams ir partijos reikalams.

Komunistinėje tvarkoje šei ma ir savoji pastogė yra "buržuazinis išsimištas". Gimę kūdikiai įsakoma nugabenti į valdikus "lopšelius", o jų motinos bematant turi grįžti prie sunkių darbų kolchoze. Tie kūdikiai "lopšeliai" randasi dideliame nuo kolūkiu atstume ir motinos savo vaikus gali pamatyti tik "išieginėmis", t. y. nedarbo dienomis. Fabriku ir imonių darbininkės taip pat, be tiesioginio ilgų valandų darbo, yra įpareigojamos lankyti "politinio švietimosi" kursus, vadinamus "kultūriniais rateliais" — joms nelieka laiko rūpintis savo kūdikiais.

Tokiose sąlygose gyvena ir vargą vargsta Estijos moterys. Jų kaimynių — Lietuvos moterų likimas nėra nei kiek šviesesnis ar giedresnis.

Panašios žinios ateina iš Pabaltijos, kuris dar neseniai buvo laisvas ir klestėjo, ir kur moterys niekad nebuvo patyrusios sunkaus išnaudojimo, kaip kad dabartinėje rusų okupacijoje.

Rekordinis Skaičius Žmonių Dirba Ūkiuose

Zemės ūkio Departamentas praneša, jog šiuo metu Amerikos farmose dirba 9,300,000 žmonių. Iš jų 6,800,000 yra patys fermeriai arba jų šeimos nariai ir 2,500,000 samdomų darbininkų.

Banko Durys Buvo Atdaros Per Naktį

Hagersville, Ont., Kanados vietovėje antra valandą ryto garsiai suskambėjo banko aliamas.

Skubiai atvykusi ginkluota policija rado banko duris plačiai atidarytas. Bet nebuvo jokio pėdsako, kad į banką būtų įsilaužę vagys.

Pasiškėjo, kad tarnautojai užmiršo užrakinti banko duris, o rytmetį pakilęs smarkus vėjas jas pravėrė sukeldamas nuo įsilaužimo saugojančios aliarms sistemos veikimą.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Atominė Energijos Komisija skelbia, kad atominiu bombu ir kitokiu atominiu ginklu jau turi kalnus. Todėl dabar busia galima atominės energijos vartojima padidinti pramonėje. Atominiu ginklų gamyba busianti sulėtinta.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvena šešiolikta pasaulio gyventojų dalis, bet čionai pagaminama trečdalis viso pasaulio gėrybių.

Kelionė Atostogose Sukelia Nemažai Ivairių Galvosukių

Keletas Patarimų Tiems, kurie Apleidžia Namus Ilgesniam Laikui

Chicago Motor Club teikia tokius patarimus tiems, kurie leidžiasi į ilgesnę automobiliais kelionę.

Prieš išvykdamis iš namų, užsukite vandentekio pagrindinį čiaupą, išjunkite elektrą, gazą; lygiai patartina išjungti ir telefoną. Praneškime pieno, laikraščių pristatytėjams, skalbyklai apie atostogoms išvykimą.

Neužmirškime, kad turime šunį, katę, papugą ar kanarėlę bei auksines žuvytes. Pasirūpinkime, kad tie gyvūneliai, mums nesant namuose, būtų prižiūrimi ir globojami. Gal kuris geras kaimynas neatsisakys prižiūrėti jūsų pastogės, neleis žolei negražiai augti, persiųs (jei paštui nėra paliktas adresas) laiškus.

Neišleiskime iš minties galiemybių, kad piktadariai galės bandyti įsilaužti į butą, todėl gerai užrakinkime visas duris, uždarykime langus; nepatingėkim ir vietos policijos įstaigai pranešti apie atostogoms išvykimą, kad budresne akim žiūrėtų į jūsų pastogę.

Būtinai palikime ar tuoj praneškime atostogaujamos vietovės adresą, telefoną, kad kokiam netikėtumui išitikus, mums skubiai apie tai galėtų pranešti.

Prieš leisdami kelionėn, patikrinkime automobilį, pas patyrusį mechaniką. Alyvos tiekimas, transmisijos, stabdžiai ir kitkas privalo būti griežtai išbandyti. Pasiimkit su savim atsarginių dalių, skubaus pataisymo įrankius, elektros

lemputę. Būkime tikri, kad yra tvarkoje apdraudęs polisai, kad įmokėjimai yra tikrai išsiusti. Lygiai pasirūpinkime apdrauda nuo įsilaužimo, nuo gaisro ir pan.

Vasaros išvyka atneš dar didesnę malonumą, jei iš anksto bus nustatytas kelionės tikslas, išrti važiavimo keliai, sudarytas atostogų tikslesnis apmatas.

Leisdami į kelionę automobiliu, apsirūpinkime greitosios pagalbos vaistinėle, reikalingais žemėlapiais, termosu su kava ar šaltu vandeniu, fotografijos aparatu ir filmomis, saulės akiniais ir kitais kelionėje naudingais dalykais.

Neužmirškime automobiliu vairuoti su tikslu adresu leidimo ir automobilio registracijos pažymėjimo.

Nori Būti Tikras

Turtingas, bet jau ne jaunas viengungis paskelbė laikraštyje, jog jam reikalingas vyrėjas. Kai toks kandidatas atsilankė, tai šeimininkas pradėjo klausinėti:

— Ar kur nors dirbai kaip virėjas?

— Savaimė suprantama, net keliose vietose...

— Jeigu taip, tai ar negalėtumet patiekti man jų adresus, nes aš norėčiau patirti ar jie dar gyvi.

Plačiai Apsidraudę

Iš 3-jų Amerikos gyventojų du žmonės yra nuo ko nors apsidraudę. Vadinasi, 75% amerikiečių yra apdraudę savo gyvybes, apsidraudę ligos atveju, nuo gaisro ir pan.

Mano Pastabos

Idomus Reiškiny

Minint birželio tragišką sukaktį: sovietinį Lietuvos užgrobimą ir lietuvių Sibirian tremimą — Lietuvos Konsului Pauzvardžiui tai prisiminus ir pareiškus, kad Lietuvos laisvėjimui reikalinga vienybė ir suartinta tautinė kova, auditorija sukėlė kalbėtojų ovacijas.

Sitas reiškiny pasireiškia nebe pirmą kartą. Jis pasikartoja dažnai. Tas pats įvyko ir Sandaros bankiete tam pačiam kalbėtoji tas pačias mintis keičiant.

Tai visuomenės balsas. Tai perspėjimas ir patarimas ginčų ir vaidų perėtojams ir kėlėjams.

Šaudo Ne į Tą Pusę

Buvusieji advokatai, daktarai ir miškininkai daug yra pirašę prieš Lietuvos vyriausybę ir Lietuvą, bet prieš Lietuvos okupantus ir lietuvių tautos naikintojus — nei burbt.

Jeigu tie ponai daro ilgą studiją prieš savuosius, kodėlgi jie negalėtų bent trumpu studijų padaryti ir paskelbti prieš svetimuosius — prieš Lietuvos okupantus?

Padarė Zygį

Teko nugirsti, kad Amerikoje, Anglijoje ir Prancūzijoje esą Lietuvos atstovai padarė atitinkamus pareiškimus toms valdžioms prie kurių jie priskirti, artėjant 4 Didžiųjų Konferencijai Genevoje.

— Anupras.

Gerai Paaikino

— Kiek maždaug galėtų kai nuoti vedybos?

— Tai priklauso nuo to, kiek turtinga bus tavo nuotaka ir kiek ilgai tu pats su ja gyvensi.

Midland Savings Sėkmingai Veikia

Turtas Šios Bendrovės Siekia \$3,322,197.

Birželio 30 dieną baigėsi Midland Savings and Loan Ass'n 41-mieji apskaitiniai metai. Tos dienos balance bendrovės turtas vertinamas \$3,322,197.61. Palyginus su pereiniais metais turtas paaugo \$754,794.25. Per metus nauji taupytojai įnešė į taupymo saskaitas \$1,114,826.20. Iš taupymo saskaitų gražinta taupytojams \$651,651.64. Per tą patį laiką bendrovė išdavė 102 paskolas namams pirkti ar pasistatyti iš viso \$1,195,580.63 sumai. Paskoloms amortizuoti gauta \$697,832.82.

Pereinieji metai buvo bendrovei sėkmingi ir pelno atžvilgiu. Bendrovė metus baigė su \$134,391.85 gryno pelno. Direktorių Tarybai nutarus, visiems bendrovės taupytojams išmokėta 3% dividendų. Tai aukščiausias bet kurios Chicagoje esančios taupymo bendrovės mokamas dividendas. I rezervus paskirta \$42,165.05. Be to, liko nepaskirstyto pelno \$12,441.07.

Midland Savings and Loan Ass'n vadovybė sudaro: Augustas Saldukas, pirmininkas, Alfonsas Dambrauskas vice-pirmininkas, G. K. Budris, išdėninkas, Anna Šaldukas, sekretorius ir Adolfas Bėliunas, sekretoriaus pav. finansiniam reikalams. — A. B.

Pataria Susiprasti

Maskvos komunistų partijos oficialus dienraštis "Pravda" atspausdino straipsnį, kuriame saviesiems mokslininkams įsakoma "be priežasties nesigirti ir šokti nors pasimokyti iš kapita-

listinių kraštų mokslo laimėjimų".

Apskaičiuojama, kad Prancūzijoje kiekvienas žmogus per metus išgeria po 7 galionus alkoholio, Amerikoje po du, Danijoje po 1 galioną.

Vasarinės Celebracijos

Tuo tarpu kai Chicagoje rinkosi seimuoti Shrinerių organizacija, tai Philadelphiaje susirinko seimuoti Elkų organizacija. Elkų Philadelphiaje suvažiavo apie 50,000 delegatų.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS

- Įsteigta 1905 metais.
- Per 50 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, bet savo taupytojams išmokėjo sutaupytą dolerį.
- Aukštus dividendus visada mokėjo ir moka be prtraukos.
- Skolinama pinigų statyti, pirkti ar taisyti.
- Pinigams padėti nereikia užsėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokame ir pašto išlaidas.
- Pradėkite taupyti ŠIANDIEN!

AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the U. S. Government

2202 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.
Phone VI 7-7747
John J. Kazanuskas, Pres.

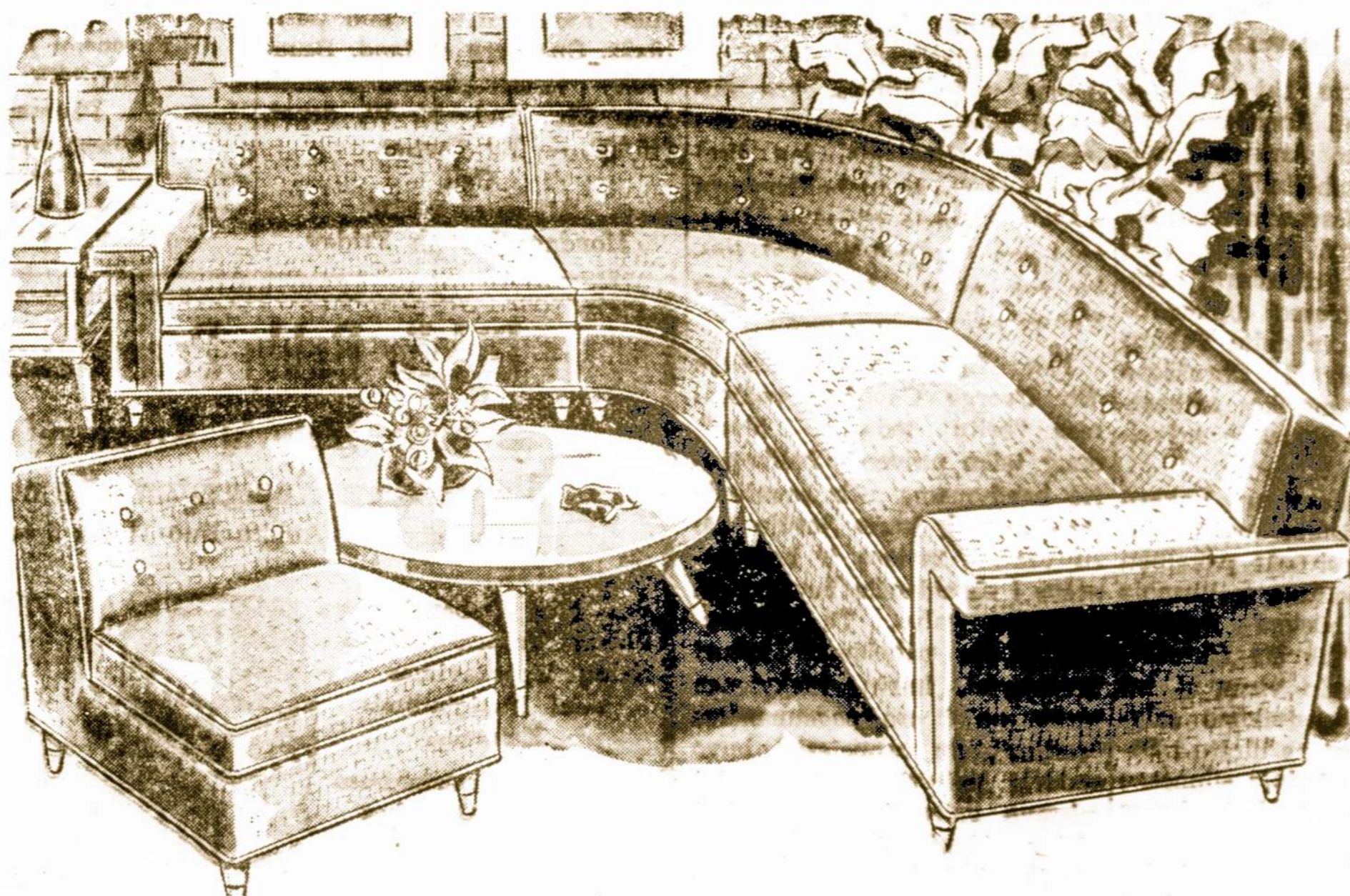
Ištaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 1 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9-tos vakarų ryto iki 3 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečdieniais visai neatidaroma.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

ATIDARYTI SEKMADIENIAI NUO 10 VAL. RYTO IKI 5 VALANDOS PO PIETŲ

MODERNIAUSIOS PREKĖS
PREKĖS BE BROKŲ

ŽEMIAUSIOS KAINOS MIESTE
KAINOS BE UZPRASYMŲ

DIDŽIULIS PASIRINKIMAS VISŲ PREKIŲ NAMAMS:

- AIR CONDITIONINGS (ORO VESINTOJAI)
- VAIKAMS BALDAI
- ŠALDYTUVAI
- PEČIAI
- TELEVIZIJOS APARATAI
- KILIMAI
- UŽSIENINIAI RADIJO PRIIMTUVAI —
- MIEGAMOJO KAMBARIO BALDAI
- KOERTING, TELEFUNKEN

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

Aidara: Pirmad. ir kevirt. nuo 9 val. ryto iki 9:30 val. vak. Kitomis dienomis nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

FURNITURE CENTER, Inc.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

3224 So. Halsted Street

Telefonas Victory 2-4226

ŽYMIJOJI METŲ KNYGA

Per Jūsų rankas gal daug knygų šiemet praeis, bet District Savings knygelė su Jūsų sąskaitomis yra ta, kuri teikia daugiausia ir patvariausio pasitenkinimo.

Skaitykite jaudinančią pasaką District Savings sąskaitų knygoje. Jos lapai pasakoja, kaip Jūsų santaupos auga Jums ir Jūsų artimiesiems apsaugoti. Joje matysite užrašus, kaip žingsnis-po-žingsnio einate prie užsibrėžtojo tikslo.

Ir atmintkite, Jūsų sąskaitų knygelė parodo, kaip District geri dividendai kasmet du kartu prideda pinigų Jūsų sąskaitai.

DISTRICT SAVINGS

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

Phone: Cliffside 4-0104

JOSEPH M. MOZERIS, Secretary

Serving Chicagoland Since 1897

Rambyno Pranašystės, Suskaldžius Aukuro Akmenį, Galutinai Išsipildė

Štai Kas Atsitiko Suskaldžius Rambyno Akmenį

Pereitoje "Sandaros" laidoje patiekė senesni vokiečių spaudoje tilpusi aprašyma senojo lietuvių aukuro Rambyno kalne ir kas atsitiko su užsilikusių tame kalne didžiulių aukuro akmeniu. Girdi, 1811 metais vienas vokiečių malūnininkas vardu Svarcas sumanė panaudoti tą akmenį gurnams. Jis pasisamdė tris vokiečius, nes apylinkės lietuviams atsisakė jam gelbėti, ir su tais darbininkais pradėjo kapti Rambyno akmenį.

Taip, pradžioje 19-to šimtmečio tas kalnas ne daug kuom skyrėsi nuo kitų. Sriaunušis Nemunas ramiai plaukė pro jo pagrindus, o naujosios gentkartės atrodė pamiršusios to krašto praeitį.

Bet Rambyno šlovė visgi nebuvo išnykusi. Padavimai apie jį buvo gyvi žmonėse. Užsilikę lietuviai pasakojo savo vaikams apie seną šventovę; apie amžiną ugnį; apie aukurą, kurį išdraskė kryžiuočiai; apie krivai slaptai prasmuko pro kryžiuočių sargybas ir įsteigė naują Romovę Sventaragio slėnyje.

Prie Piliakalnio — A. Zmuidzinavičiaus Paveikslas.

Tačiau pirmajam darbininkui skeveidros išokusios į jo akis ir jis apako. Antrasis gi nusilaužė ranką. Trečiam pasisekė susprogdinti akmenį, kurio dalys buvo nugabentos į malūną. Bet pastarajam skaldytojui nepavyko išvengti "prakeikimo". Jis staiga mirė nepasiekęs savo namų. Ilgai netrukus sudegė ir pats Svarco malūnas.

Taigi, žmonių pasakojimai, jog kas suakims Rambyno akmenį, tą ištikis didelės nelaimės, išsipildė visoje pilnomoje. Vokiečiai dabar gali prisiminti, jog Rambyno prakeikimas palietė juos daug skaudžiau besibaigiant antram pasauliniam karui.

Vertėtų bent trumpai pažvelgti į tų legendų ir pranašyčių šaltinį. Kodėl vietos žmonės, tai yra prūsų lietuviai, taip šlovino Rambyno kalną ir užsilikusį ant jo aukuro akmenį? Juk per penketą šimtmečių tame kalne šlamėjo tik medžiai ir ramiai išsėjos užsilikęs akmuo.

dabartiniame Vilniuje. Taigi, Rambynas priminė vietos žmonėms apie senas kovas už laisvę ir protėvių tikėjimą. Tas kalnas prūsų lietuviams virto tautiško simbolio ir junginiu su tolima jų senove.

Netgi išgalėjus krikščionybę, žmonės iš arti ir iš toliau rinkdavosi į Rambyną padainuoti lietuviškas daineles, sukurti lauzą, pasiklausyti senų pasakų. Ypatingai didelės iškilmes įvykdavo Joninių išvakarėse, ir tos iškilmės virsdavo tautine švente.

Rambyne, kaip žinome, yra stovėjusi garsi Romovės šventovė, kurią vėlesnių laikų dalininkai yra skirtingai atvaizdavę. Ar ten buvo pastatyta ir puošni šventykla, su aukšta siejama aplink, ar stovėjo vien tik senyvas ažuolas su aukuru, niekas tikrai negali pasakyti. Tačiau, vienaip ar kitaip, Rambynas buvo gerbtina vieta ir tokia ji užsiliko lietuviams iki mūsų laikų, nepaisant kad jį visai niekino svetimieji valdovai.

Žinios Iš Marquette Parko

Ar Žmogus Gali Atjaunėti?

Taip, tai galimas daiktas. Ir štai jums įrodymas.

Marquette Parke per 22 metus Juozas Vaičiulis turėjo batų taisymo įmonę. Gerai sekėsi. 1940 metais pirkė namą 2617 W. 71 str. Nuo tada savo įmonę turėjo savame name. Gerai pragyveno, istaisė automobilį. Pagalios apsvairstė ir sau pasakė: "Gana to jungo". Ir pardavė įmonę. O ją pardavė naujakuriui, Pranui Miknaitiui, kurs to amato buvo pramokęs Vokietijoje tremties metu. J. Vaičiulis prieteliškai iš pradžios naująjį meistrį pamokino, kaip amerikoniškai ta biznį vesti.

Naujam savininkui ir biznieriui klojosi gerai, net pergerai. Darbo buvo tiek, kad dirbo nuo 7 val. ryto iki 6 val. vakaro. Dėl to sveikata pradėjo silpnėti ir prašė, kad senasis savininkas J. Vaičiulis imtų savo senąjį biznį atgal. Sisai nesiskubino. Pagalios praėjusią savaitę Pr. Miknaitis davė J. Vaičiuliui ultimatumą — atpirk savo seną biznį, o jei ne tai žydas išsišvės mašinos. To J. Vaičiuliui užteko.

Dabar J. Vaičiulis savo senojo įmonės dirba, kaip kad prieš

20 metų. Po pusantros metų atostogų jaučiasi gerai ir savo sename darbe jaučiasi, kaip atjaunėjęs. Primintina, kad J. Vaičiulis yra senas "Sandaros" skaitytojas.

Senas Biznierių Persikėlė į Naują Vietą

Edvardas Mitchell (Mičiulis) yra gimęs ir augęs Bridgeporto kolonijoje. Nuo 1928 metų su tėvais gyvena Marquette Parko kolonijoje. Čia jaunas Edvardas ėjo mokslus, čia įstojo į real estate biznį. Iki šiol kaipo Mitchell-Markunas Real Estate turėjo ofisą 2656 W. 69 Str. Dabar persikėlė į naują namą 2501 W. 69 Str., prie So. Campbell ave., priešais Petkus Food Store. Čia jo biznio partneriu yra Alfonso Mikšis. Tame pat ofise turės savo darbovietę adv. Albertas Preibis. Tel. Walbrook 5-5431. P-nas Mitchell varo real estate biznį ir visokios rūšies apdraudą.

Fordo ir General Motors kompanijų darbininkų kontraktas su kompanijomis tvėrs iki 1958 metų. Todėl Amerikos pramonė be ypatingų sukrėtimų tęsis iki minėtų metų.

Taikos Planai

Keturių Didžiųjų Sueiga

Kai Didieji pasiroš, į Genevą suvažiuos, Planą taikai atsiveš, Ten bematant susipeš.

Sie trys rusui pasakys, Drėbs jam tiesiai į akis: — Nori taiką padaryt? Ją gali turėt net ryt.

Lauk iš žemių pagrobų, Azjječių ir baltų. Tad taika pati ateis, It balandis nusileis.

Niekam tad nebireiks kovot Ir to karo bebijot. Visos tautos atsikurs, Į vienybę susiburs.

Dėdės Samo planas toks Ir prancūzo nekitoks. Anglas mano panašiai. Ką tu, ruse, nutašei? —

— Mano planas, čiot vozmi, Ar jūs žinot, duraki? Bolševizmą aš kuriu, Daug užgrobęs jau turiu.

Savo biznį aš varau, Ką tik noriu, tą darau. Žemė kūjų jau pilna, Kraujo upė kupina.

Dar ir to man negana, Siela mano alkana. Jums nereik' nei abejot, Jus tris siekiu sudorot.

Verdu vodikos statines, Kelsim taures auksines. Antyje žaltys tupės, Jus gudrumais nugalės. —

Taip derybos pasibaigs, Rusų gobšų neįveiks. Taiką planą tyčia bruks, Kraują gers vergu ir tuks. — Perkūnas.

Iš Sandaros Centro

Sandaros 18-tos kuopės, Cleveland, Ohio narių duoklės:

- J. Brazauskas \$3.00
- A. Zdanis 3.00
- J. Mischik 3.00
- A. M. Praškevičius 3.00
- J. Vilchinskis 3.00
- A. Baltrukonienė 3.00
- M. Chigas 3.00
- B. Snarskis 3.00
- A. Šimkūnas 3.00
- J. Daugėla 3.00
- E. Capas 3.00
- A. M. Praškevičius, išd.

Sandaros 24-tos kp., Montello, Mass. narių duoklės:

- V. Večkis \$3.00
- S. Mitchell 3.00
- J. J. Rizel 3.00
- O. Rizelienė 1.20
- A. Patelčius 3.00
- Agn. Patelčius 1.20
- J. Yakavonis 3.00
- A. Yakavonis 1.20
- S. Grize 3.00

How to become an American Citizen

Every one should be able to prepare themselves to become a citizen of the United States if they would read books of Instructions and advice for obtaining the most cherished hope and aspiration of all the foreign speaking people, the American Citizen ship.

A new book by the Common Council for American Unity at \$1.50 and a D.A.R. Manual for Citizenship at \$1.00, plus 25 cents for shipping, are now available at PALANDECH'S BOOK DEALERS, 705 South Wells Str., Chicago 7, Illinois.

Office Phone Victory 2-4965
Our Men Insured

BIRNDORF ROOFING AND SHEET METAL WORKS

Roofing - Siding - Sheet Metal Guaranteed Roofs

CARL BIRNDORF
3115 S. Halsted Street
CHICAGO 8, ILL.

J. Samolis	3.00
P. Krish	3.00
P. Krušienė	1.20
A. Barulis	3.00
L. Schenslen	3.00
J. Stetkis	3.00
A. Baronas	3.00
J. Samsonas	3.00
P. Shats	3.00
V. Shats	1.20
Edw. Klamins	3.00
Alf. Stripinis	2.75
P. Cepkauskas	3.00
K. Shakman	3.00
M. Pekarski	3.00
W. Bernoskevich	3.00
M. Valent	3.00
P. Grigas	3.00
J. Stukas	3.00
S. Stukas	1.20
K. Yurgelun	3.00
M. Yurgeliūnienė	1.20
P. Gegužis (gal Bagužis)	3.00
J. Yonitis	1.20
F. Yonitis	3.00
E. Bliudnikas	3.00
T. Bliudnikienė	3.00
P. Tamulevičius	3.00
— K. Venslauskas, Sekr.	

W. ir M. Stroliai Išigijo Apartamentinį Namą

Nusipirkę iš kontraktoriaus V. Simkaus trijų aukštų apartamentinį namą, 7005 S. Rockwell St., p-nai Walter ir Margareta Stroliai persikėlė patys ten gyventi, o kitus butus išnuomavo.

Walter Strolis yra nepriklausomybės kovų dalyvis. Prieš antrąjį pasaulinį karą jis atvyko į Kanadą, o iš ten persikėlė į Jungtines Valstijas.

Jo apartamente skamba lietuviška daina, o kad ir maži vaikai, vos bepajėdami suvaldyti akordeoną, jau griežia lietuviškas melodijas.—Kalmynas.

Liga Išliko Jį Kelionėje

Kongremanas Reed, 79 m. amžiaus, Italijoje būdamas, buvo gavęs širdies ataką. Gydėsi Neapolio mieste. Dabar jau tiek pagerėjo jog išplaukė New Yorkan.

Indijoje netoli sostinės New Delhi susidaužė du kininiai lėktuvai. Zuvo 19 lakūnų. Tai didžiausia lėktuvų nelaimė Indijoje.

Domestic Female

Middle aged woman to care for elderly invalid lady — small home in Evanston. Stay. GGreenleaf 5-4512

Bridgeporto Apylinkė

Motėtrų Klubas Turėjo Smagią Sueigą ir Vaizės

Šv. Jurgio Motėtrų Klubas pereiną trečiadienį, liepos 13, atlikė susirinkimą su vaizėmis. Šio klubo pirmininke yra p-nia Gene Diksas, vice-pirm. Lillian Juškevičienė, užrašų raštin. Margaret Rentauskienė, sekretorė Victoria Silanskas, išdininke Stella Perutis.

Adomas Daukša, 3236 S. Halsted St., sugrįžo namo iš ligoninės, kur jam buvo padaryta operacija.

Trejetas desėtkų lietuvių skaučių, praleidę vir savaitės laiko stovykloje, prie 90 St. ir Kean Ave., ši penktadienį grįžta į namus.

Šv. Jurgio mergaitės skaučių turėjo virimo kursų Ryan miškuose, prie 87 gatvės ir Western Ave. Instruktorėm buvo p-nia Ona Budrick ir Ona Yonikas. Pastaroji taip uoliai mokina mergaites, kad nudegė pirštus ir apsilvino dvi poras pirštinių.

Viskas Gali Baigtis Paskyrimu Komisijos

Amerikos vyriausybininkai nesą susirūpinę didžiųjų konferencija. To nesusrūpinimo priežastys esančios šios: Šaltasis karas Rusiją smaugia labiau, negu Ameriką ir apskritai vakarines valstybes. Ir Eisenhauer ir Anglijos Eden naminiam fronte laikosi gerai ir del tos priežasties Maskvai nuolaidžiai nereikės. Vokietijos Adenauer prieš Maskvą laikosi kaip uola. Ko tikimasi ir ko nesitikima laimėti Genevoj? Nesitikima, kad bent kuris iš didžiųjų klausimų būtų išspręstas. Tikimasi, kad įtempimas bent kiek atslugs ir kad bus sudaryta komisija svarstymui, kaip išspręsti pagrindinius klausimus, del kurių dabar nesutarinama.

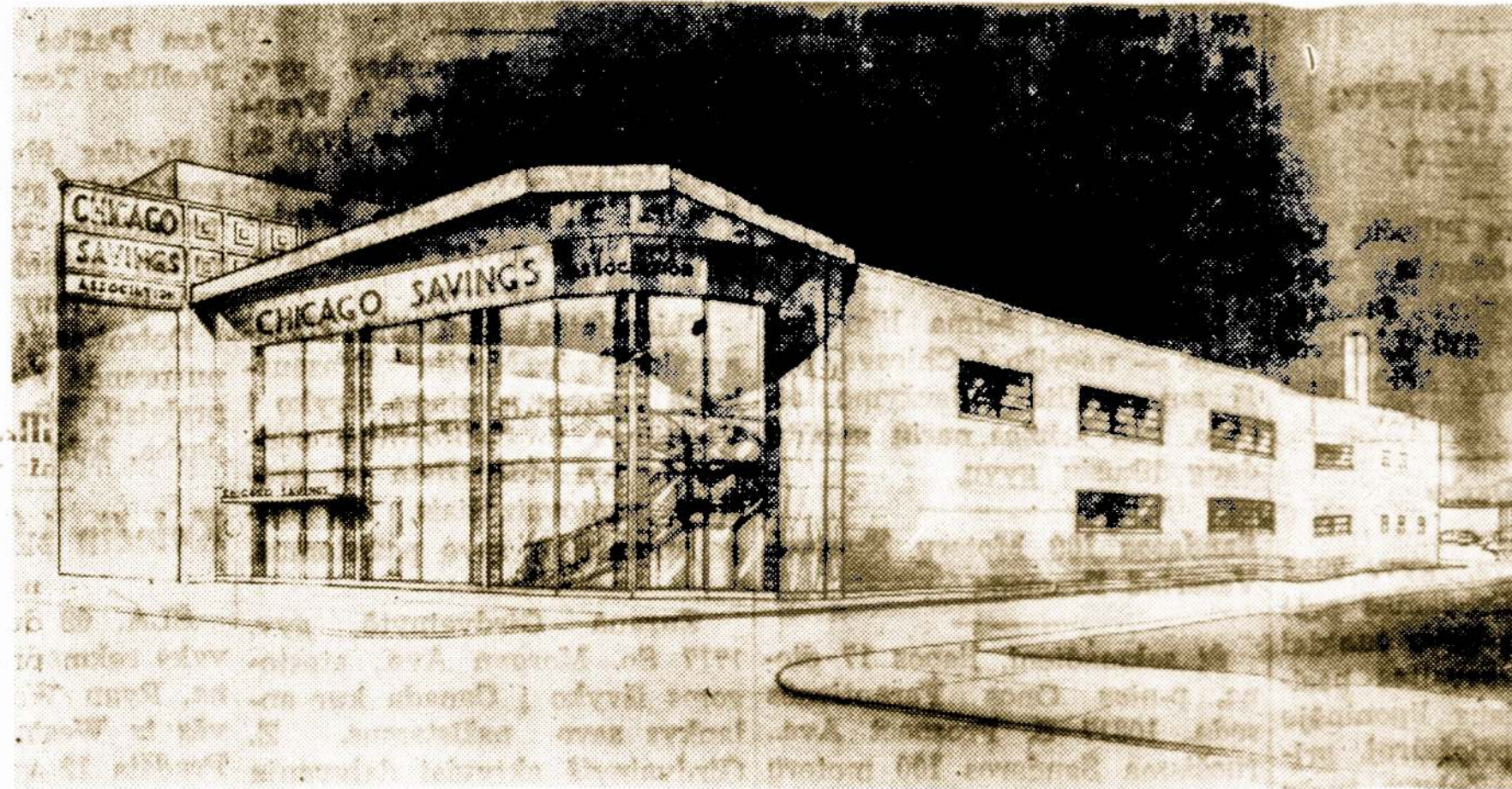
Illinois valstybėje gegužės mėnesį kalėjimuose buvo 9.178 nusikaltėliai.

Havajų salose arklų nebūdav. Pirmas arklys ten nugabentas 1803 m.

— Smilga.

Nepaslėpsi ungurio maiše.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Paveiksle matome naują CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION namą, kuris nuosavame sklype bus pastatytas 6243-45 South Western Avenue, kitoje gatvės pusėje nuo dabartinės mūsų įstaigos. Statybos darbai bus pradėti liepos mėnesio viduryje. Tikimės jį persikelti ir jame vesti biznį ne vėliau 1956 metų liepos 1 dienos. Naujame name bus patys moderniausi ir patys naujausi įrenginiai, kad tinkamiau ir geriau galėtume patarnauti visiems mūsų skolinimo ir taupymo bendrovės nariams.

1946 metais, kada turėjom tiktai \$1,400,000.00 turto ir persikėlėm į dabartinę vietą, manėm, kad šiose patalpose ilgus metus galėsime augti ir stiprėti. Bet apsirikome. Mūsų bendrovė trumpu laiku iš \$1,400,000.00 išaugo į \$15,000.00 turto įstaigą. Dabartiniame name negalime tinkamai atlikti reikalingo tokio didelio turto administravimo ir negalime savo klientams suteikti tinkamo patarnavimo. Neturime pakankamai vietos. Esame priversti įsigyti didesnę ir parankesnę biznio vietą.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION taip greitai išaugo ir sustiprėjo todėl, kad visoje Chicagoje ji yra viena iš to mažo skaičiaus didesnių lietuviškų ir nelietuviškų taupymo įstaigų, kuri daugiau negu per 30 metų visada savo taupytojams 100% išmokėjo indėlius ir mokėjo nemažiau 3% dividendų, tuo tarpu kada kitos bendrovės mokėjo tiktai nuo 1% iki 2 1/2%.

Pas mus padėti Jūsų indėliai yra apsaugoti, pas mus visą laiką buvo mokamas didelis 3% dividendas, pas mus veltui galite gauti visą eilę patarnavimų. Štai mūsų patarnavimai:

1. Optional Savings
2. Investment Savings
3. Bonus Savings
4. Vacation Savings
5. Christmas Club Savings
6. Parduodam ir keičiam valstybės bonus.
7. Nieko neimam už čekių keitimą, elektros ir ir geso bilų mokėjimą.
8. Nuo liepos 15 dienos veltui išrašinėsimė Money Orderius įvairiausiom bylom apmokėti.
9. Veltui teikiame notary public patarnavimą automobilio ir vairavimo leidimams gauti.

Padėkite taupomus pinigus į mūsų tvirtą ir greitai augančią taupymo bendrovę, kurioje visi indėliai apdrausti iki \$10,000.00. Pasinaudokite gausiais mūsų patarnavimais.

Indėliai padėti iki 15-tos šio mėnesio dienos gaus dividendą už pilną mėnesį.

VALANDOS: Pirmad. nuo 12 iki 8 val. vak. Antradieniai ir Penkt. nuo 9 iki 4 val. po pietų. Ketvirtad. nuo 9 iki 8 val. vakaro. Trečiad. uždaryta visą dieną. Seštad. nuo 9 ryto iki 2 val p. p.

Chicago Savings

AND LOAN ASSOCIATION

6234 So. Western Ave.

Telef.: G Rovehill 6-7575

John Pakel, Prezidentas

